

Šiltieji gėrybių namai

Ankstyvosios salotos ir ridikėliai, traškūs agurkai, kvapūs sultingi pomidorai, gerokai besiskiriantys nuo prekyboje esančių savo giminaičių, – štai kodėl šiltnamį rasime bene kiekviename sode. Pastaruoju metu prie šių įprastų lietuviškų šiltnamių gyventojų vis dažniau jungiasi paprikos ir baklažanai, retesnių augalų mėgėjai drąsiau sodina melionus, arbūzus, dumplūnes ir įvairias egzotines daržoves. Ką verta žinoti, renkantis naujus „šiltuosius namus“ savo daržovėms? Apie tai kalbamės su UAB „Gardenis“, prekiaujančios šiltnamiais, direktoriumi Ramūnu Sinkumi.

Kaip parinkti tinkamiausią vietą šiltnamiui sode?

Paprastai šiltnamius statomas ten, kur patogiausia jo šeimininkams. Tereikia laikytis tam tikrų reikalavimų: šiltnamius turėtų būti atitrauktas bent per metrą nuo tvoros ir kitų statinių, arti neturėtų būti didelių medžių – vėjuotu oru lūžtančios šakos ar žiemą nuo jų krintantis sniegas gali pakentėti šiltnamiui, ir, be abejo, labai svarbu, kad šiltnamiui netrūktų šviesos ir šilumos.

Į kokią pasaulio šalį geriausia orientuoti šiltnamį?

Šiuo klausimu vienos nuomonės nėra, tačiau dažniausiai teigiama, kad šiltnamį geriausia orientuoti iš pietų į šiaurę. Tuomet jį puikiai apšviečia rytinė ir vakarinė saulė, lengviau uždengti nuo kaitrių ir deginančių vidurdienio spindulių.

Erdvę taupantis sprendimas – priesienis šiltnamius.
(D. ir J. Saveikų sodyba Širvintose)

Kokias konstrukcijas patartumėte rinktis?

Konstrukcijoms gali būti naudojamos įvairios medžiagos. Kai kurios jų, pavyzdžiui, medis, kainuoja pigiau, tačiau yra gana trumpalaikės. Patvariausios – aliumininės konstrukcijos. Jas ilgai naudosite, be to, galėsite nuvažyti derindami prie aplinkos.

Kokie galimi šiltnamio dangos variantai?

Šiuolaikinio šiltnamio danga gali būti gaminama iš stiklo arba kanalinio polikarbonato. Kiekviena šių dangų turi savo pranašumų ir trūkumų. Kai kuriose Europos šalyse, stiklas populiariesnis dėl estetiškesnio vaizdo ir patvarumo. Lietuvoje, kaip ir Latvijoje ar Vokietijoje, žmonės mieliau renka polikarbonato dangą. Ji vertinama dėl du kartus didesnės nei stiklo šiluminės varžos, tvirtumo (nedūžta), kitaip nei stiklo, jos nereikia balinti siekiant apsaugoti šiltnamį nuo pernelyg kaitrios saulės. Polikarbonato trūkumai – jis nelabai patvarus, jo priežiūra sudėtingesnė, reikalingos papildomos išlaidos sandarinimo darbams.

Technologijos tobulėja, atsiranda naujovių, rekomenduojama rinktis polikarbonatą, su specialiu „No Drop“ padengimu. Ji ypatinga tuo, kad yra atspari kondensato susidarymui, taigi į šiltnamį pateks daugiau šviesos ir bus išvengiama nepageidaujamo kondensato lašėjimo ant augalų.

Taip sutvarkytą šiltnamį sezonui pasibaigus nesunku pritaikyti poilsio kampeliui.

Ar renkantis šiltnamį svarbi jo forma?

Šiltnamio forma nėra labai svarbi, daug svarbesnis šoninės šiltnamio sienelės aukštis. Patarčiau rinktis šiltnamius su bent 1,6 m siekiančia šonine senele, o esant galimybėms – ir dar aukštesnius (1,8–2 m). Tačiau reikia žinoti, kad šiltnamiai aukštesnėmis sienelėmis turėtų būtų gaminami su storesne danga – plonesnė gali būti neatspari vėjo gūsiams.

Ką pasiūlytumėte rinktis tiems, kurie turi nedidelį sodą?

Galima rinktis nedidelius šiltnamius – jų būna ir visai mažų (6–7 kv. m), tačiau ir vėl rekomenduočiau atkreipti dėmesį į šoninės sienelės aukštį – svarbu, kad ji nebūtų per žema.

Kitas sprendimas – prie namo sienos įrengti šiltnamiai. Toks sprendimas ypač racionalus, jei daržas, kuriame statomas šiltnamius, yra pietinėje namo pusėje. Tokius šiltnamius renkami ne tik taupantieji vietą, bet ir norintieji „pratęsti“ namą, pavyzdžiui, turintieji dar vienas duris į kiemą arba terasą. Tokį statinį galima naudoti ir kaip šiltnamį, ir kaip verandą.

Kaip ir kada valyti šiltnamį?

Rekomenduojama kiekvieną pavasarį ir rudenį nuvalyti ant dangos susidariusius dumblus, naudojant kuo natūralesnes priemones, kad neužteršti dirvožemio. Be to, tai svarbu polikarbonato dangoms – jokių būdu negalima naudoti valiklių, kurių sudėtyje yra daug cheminių medžiagų.

Šiltnamio dirvos dezinfekciją kiekvienas augintojas renkami savaip. Vieni dalį grunto nukasa ir pakeičia jį nauju, kiti naudoja specialias priemones (tačiau jos gana brangios), dar kiti – liaudies metodus.

Jei nesodinate aukštaūgių augalų – erdvę galite panaudoti papildomoms lentynoms.

Lentynos, dėžutės, vazonėliai - paprasta, tvarkinga, gražu.

NAUDINGAS PATARIMAS !

Naudokite mikroorganizmus lauko, kambario ir šiltnamio augalams, nes jie dirvos medžiagas ir apirusias organinės kilmės liekanas skaido į augalui reikalingas mitybines medžiagas ir užtikrina jų papildymą azotu, fosforu, kaliu, kalciumu, geležimi, cinku, magniu ir kitomis toje aplinkoje esančiomis naudingomis medžiagomis bei mikroelementais. Mikroorganizmai aplink šaknis suformuoja naudingų dirvos mikroorganizmų terpę. Dėl to pagerėja augalo šaknijimasis, o tai palengvina mineralinių medžiagų įsisavinimą, padeda augalams išverti sausrą ir daro augalą atsparesnį ligoms. Mikroorganizmai papildo dirvožemio florą, formuoja humusą, atgaivina nualintą dirvą, skatina sėklų dygimą, augalo vystymąsi ir augimą, didina derlingumą.

Šią prekę galite įsigyti per interneto svetainę www.mkds.lt.

Taip pat ieškokite parduotuvėse „Senukai“, „Žalia stotelė“, „Litagros prekyba“, „Ermitažas“ ir kitose sodininkų parduotuvėse.

Didmeninė prekyba – UAB Inovacinė firma „MKDS“, tel. (8 5) 272 6727

Kaip ir kada vėdinti?

Vėdinimas priklauso nuo šiltnamyje augančių augalų, vieniems reikia daugiau vėdinimo, kitiems pakanka mažiau. Čia sodininkams gali padėti automatinės vėdinimo sklendės – reaguodamos į oro temperatūros pokyčius jos uždaro arba atidaro šiltnamio langus, taip užtikrindamos optimalų vėdinimą.

Ar ir šiltnamio laistymo įrangai siūloma naudingų priedų?

Patogus dalykas – šiltnamiuose šlaitiniais stogais įrengti lietaus vandens latakai. Telioka po jais pastatyti statinę ar kitą indą ir šį vandenį naudoti laistant. Tai ne tik ekonomiškai – sutaupomas vanduo, bet ir naudinga augalams – lietaus vanduo labai tinka laistymui.

Taip pat galima rinktis efektyvias ir nebrangias automatinės taškinės laistymo sistemas. Jose nėra elektronikos, jų veikimas pagrįstas gamtos principais – keraminiai davikliai reaguoja į dirvos drėgmę ir laisto ją tada, kada reikia, ir tiek, kiek reikia.

Šiltnamyje įrengus grindų dangą, augalai sodinami į įvairius indus.

☘ B. Jundulaitės (8), D. Stundžaitės (1) nuotr.

Daigams,

ankstyvam ar vėlyvam derliui užsiauginti puikiai tinka mažieji šiltnamiai „broliai“ – inspektai. Mūsų krašte jie dar nėra populiarūs, todėl įsigyti jų jau pagamintų sudėtingiau. Paprastesnė alternatyva – pasidaryti patiems, juolab kad tai nėra sunku. Inspektus galite pasigaminti iš pačių įvairiausių turimų medžiagų, pavyzdžiui, medinių ar plastikinių dėžių, nuo namo statybų likusių plytų arba medienos, senų langų, plėvelės ir t. t. Svarbu tinkamai (pagal norimus auginti augalus) pasirinkti inspekto aukštį ir dangtį – patogiu, jei jis atidaromas nesudėtingai – juk inspektą reikės vėdinti. Sezonui įsibėgėjant, inspekto dangtį ar net visą inspektą (jei tai įmanoma ir jei to reikia) galėsite nuimti, palikdami augalus augti kaip paprastoje lysvėje. Rudenį, jei auginsite vėlai derančias kultūras, vėl galėsite pasinaudoti inspektu. Inspektus statykite ten, kur augalams netrūks saulės šviesos ir šilumos.

Kada naudojami šiltnamių šildytuvai? Kokie jie?

Šildytuvų labiausiai reikia ankstyvą pavasarį, jei norima anksčiau sodinti augalus, ir vėlyvesnį rudenį, jei dėl kokių nors priežasčių sezonas užsitęsia. Galimi du šildytuvų variantai – atviros liepsnos (aliejiniai, dujiniai) ir elektriniai. Degant atviros liepsnos šildytuvams, susidaro kondensatas, išretėja oras, todėl būtina užtikrinti optimalų šiltnamio vėdinimą. Elektriniai šildytuvai oro neretina, tačiau, žinoma, norint juos naudoti, reikėtų, kad šiltnamyje būtų įvesta elektra.

„Šiltnamis – visiems metų laikams.“ Kaip pakomentuotumėte šią idėją?

Jei šiltnamis naudojamas tik kaip įprasta, t. y. vasarą, jis naudingas viso labo 4–5 mėnesius per metus. Likusį laiką stovi nenaudojamas. Tai neracionalu – juk jis gali būti naudingas visus metus. Kaip? Statydami šiltnamį išsirenkite grindų dangą. Pasirinkimas įvairus: trinkelės, keraminės plytelės ir pan. Įrengus dangą augalai sodinami ne į gruntą, o į įvairius indus (vazonus, dėžes, maišus ir pan.). Sezonui pasibaigus, tereikia nebenaudojamus indus sutvarkyti, šiltnamį išsivalyti ir jis virst puikiu poilsio kampeliu arba oranžerija. Ši idėja plačiai paplitusi Skandinavijoje ir Jungtinėje Karalystėje.

Ar tai realu mūsų klimato sąlygomis?

Tikrai taip. Žinoma, kai lauke -30°C , šiltnamyje sėdėti nebus smagu, tačiau vėlyvą rudenį ar ankstyvą pavasarį toks šiltnamis gali tapti mėgstama visos šeimos vieta. Pasistatykite staliuką, kelias kėdes ar seną krėslą, keliais mielais daiktais susikurkite malonią aplinką ir turėsite jaukų kampelį rytinei kavai, ramioms popietėms su knyga ar rankdarbiu. ☘